

ПРИРОДА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Стрельченко О.Г., к.ю.н., доцент

Навчально-науковий інститут права та психології

У даній статті охарактеризовано адміністративні послуги, які надаються у сфері охорони здоров'я як результат здійснення владних повноважень адміністративним органом охорони здоров'я, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо).

Ключові слова: адміністративні послуги, охорона здоров'я, адміністративний орган охорони здоров'я, дозволи (ліцензії), сертифікати, посвідчення, реєстрація.

Стрельченко О.Г. ПРИРОДА ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНЫХ УСЛУГ В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ / Учебно-научный институт права и психологии Национальной академии внутренних дел, Украина

В данной статье охарактеризованы административные услуги, которые предоставляются в сфере здравоохранения как результат осуществления властных полномочий административным органом здравоохранения, в соответствии с законом обеспечивает юридическое оформление условий реализации физическими и юридическими лицами прав, свобод и законных интересов по их заявлению (выдача разрешений (лицензий), сертификатов, удостоверений, проведения регистрации и т.п.).

Ключевые слова: административные услуги, здравоохранение, административный орган здравоохранения, разрешения (лицензии), сертификаты, свидетельства, регистрация.

Strel'chenko O.G. NATURE OF GRANT OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN THE FIELD OF HEALTH PROTECTION / Educational-scientific institute of right and psychology of the National academy of internal affairs, Ukraine

This article characterizes the administrative services provided in health care as a result of administrative powers health authorities, in accordance with the law provides legal registration conditions of natural and legal persons of rights, freedoms and legitimate interests of their application (issuance of permits (licenses), certificates, licenses, registration, etc.).

Key words: administrative services, health care, the administrative body health permits (licenses), certificates, licenses, registration.

Метою статті є здійснити вичерпну класифікацію адміністративних послуг у сфері охорони здоров'я та особливості їх надання.

Визначення сутності адміністративних послуг у сфері публічного адміністрування сфери охорони здоров'я, що відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні життєдіяльності сучасного суспільства. Суттєвим чинником розбудови української правової держави є офіційне визнання прав і свобод людини, її честі та гідності як вищої цінності, а також закріплення основних прав і свобод людини в національному законодавстві.

Дану проблематику вивчали такі науковці, як Авер'янов В.Б., Битяк Ю.П., Бахрах Д.М., Коломоєць Т.О., Колпаков В.К., Кузьменко О.В., Курило Т.О., Коліушко І.Б., Гладун Я.Д., Радиш Я.Ф., Стрельченко О.Г. тощо.

Добробут та рівень будь-якого суспільства прямо та опосередковано залежить від стану здоров'я населення. Здоров'я є одним із найважливіших інтегрованих показників соціально-економічного, економічного стану суспільства. Право на здоров'я – невід'ємне право людини в сучасній, розвиненій, цивілізованій державі. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Здоров'я є своєрідним дзеркалом соціально-економічного, екологічного, демографічного і санітарно-гігієнічного благополуччя країни, одним із соціальних індикаторів суспільного прогресу, важливим чинником, який впливає на якість та ефективність трудових ресурсів.

До головних показників здоров'я відносять: а) рівень імунного захисту і стійкості; б) рівень і гармонійність фізичного розвитку; в) функціональний стан організму та його резервни

можливості; г) нормативність статевого розвитку і сексуальної поведінки; д) наявність дефектів розвитку і захворювання; є) рівень морально-вольових і ціннісно-мотиваційних установок.

Як ми бачимо, протягом багатовікової історії людства на різних етапах розвитку суспільства вивченню проблем здоров'я завжди приділялася велика увага. Представники різних наук та фахів робили спроби проникнути в таємниці феномена здоров'я, визначити його сутність для того, щоб навчитися вміло керувати ним, економно використовувати здоров'я протягом усього життя та знаходити засоби для його збереження.

Вивчення різних аспектів здоров'я як якісної цінності людини та суспільства, вивчення складних взаємозв'язків між чинниками навколишнього середовища та здоров'ям людей є важливим завданням суспільства.

Здоров'я людей належить до числа як локальних, так і глобальних проблем, тобто тих, що мають життєво важливе значення як для кожної людини, кожної держави, так і для всього людства в цілому.

Здоров'я часто розглядається як відсутність хвороби. Медична наука приділяє цьому велику увагу і розробила класифікацію хвороб, до якої включено тисячі найменувань і описів механізмів, їх розвитку, клінічних проявів, лікування і прогнозів кожної з цих хвороб.

Підводячи підсумки вищесказаного, здоров'я можна охарактеризувати такими **ознаками**:

- нормальна функція організму на всіх рівнях його організації – органів, організму в цілому, гістологічних, клітинних та генетичних структур, нормальна поточність типових фізіологічних і біохімічних процесів, які сприяють вираженню та відтворенню;
- здатність до повноцінного виконання основних соціальних функцій, участь у соціальній діяльності та суспільно-корисній праці;
- динамічна рівновага організму і його функцій та чинників навколишнього середовища;
- здатність організму пристосовуватися до умов існування в навколишньому середовищі, що постійно змінюється (адаптація), здатність підтримувати нормальну і різнобічну життєдіяльність та зберігання живої основи в організмі;
- відсутність хвороби, хворобливого стану або хворобливих змін, тобто оптимальне функціонування організму за відсутності ознак захворювання або будь-якого порушення;
- повне фізичне, духовне, розумове і соціальне благополуччя, гармонійний розвиток фізичних і духовних сил організму, принцип його єдності, саморегулювання і гармонійної взаємодії всіх органів.

У світі сучасних наукових уявлень здоров'я як соціальне явище, яке має біологічну основу, є складною багатофакторною проблемою і визначається комплексом різних за своїм характером чинників, надзвичайно складно переплетених [1, 113].

Здоров'я – найбільший дар природи. Людина отримала від природи надзвичайно досконалий організм, прекрасної форми з універсальною стійкістю до труднощів життя – холоду і спеки, ран і отрут, страхів і нервових потрясінь, голоду та захворювань. З роками здоров'я все слабшає, а хвороб стає все більше. Кожна людина являє собою єдність двох протилежностей - здоров'я і захворювання. Стан здоров'я і стан хвороби можуть багаторазово переходити один в один, причому в одних випадках цей перехід очевидний, в інших - прихований, і його можна виявити лише шляхом всебічного і глибокого обстеження організму.

Сучасна наука свідчить, що здоров'я людини є складним феноменом глобального значення, який має розглядатися як філософська, соціальна, економічна, біологічна, медична категорії. Взагалі “здоров'я” – це природний стан організму, який характеризується його рівновагою з навколишнім середовищем і відсутністю будь-яких хворобливих змін [2, 3].

Слід зазначити, що Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, регулюють суспільні відносини в цій сфері з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості.

Зазначений закон передбачає право громадян на охорону здоров'я, а саме:

- життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та соціальне обслуговування і забезпечення, який є необхідним для підтримання здоров'я людини;
- безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище;
- санітарно-епідемічне благополуччя території та населеного пункту, де громадянин проживає;
- кваліфіковану медико-санітарну допомогу, включаючи вільний вибір лікаря і закладу охорони здоров'я;
- участь в обговоренні проектів законодавчих актів і внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- правовий захист від будь-яких незаконних форм дискримінації, пов'язаних зі станом здоров'я;
- оскарження неправомірних рішень і дій працівників закладів та органів охорони здоров'я;
- можливість проведення незалежної медичної експертизи в разі незгоди громадянина з висновками державної медичної експертизи, застосування до нього заходів примусового лікування та в інших випадках, якщо діями працівників охорони здоров'я можуть бути ущемлені загально визнані права людини і громадянина тощо [3].

У правовому полі використовуються терміни *послуги і адміністративні послуги в сфері охорони здоров'я*, які несуть різне змістовне навантаження.

Адміністративні послуги в сфері охорони здоров'я – це результат здійснення владних повноважень адміністративним органом охорони здоров'я, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо) [4].

Основними напрямками надання послуг у сфері охорони здоров'я є:

- індивідуально-орієнтовані клінічні послуги;
- орієнтовані на населення масові послуги (стандартні послуги, які передбачають контроль за розповсюдженням інфекційних захворювань, вакцинацію тощо);
- послуги, орієнтовані на сім'ю, громаду, які стимулюють самопомогу.

Слід перерахувати послуги у сфері охорони здоров'я:

- послуги у сфері охорони здоров'я та з надання соціальної допомоги;
- послуги у сфері охорони здоров'я людини;
- послуги лікувальних закладів;
- послуги з лікарської практики;
- стоматологічні послуги;
- послуги з охорони здоров'я людини інші;
- акупунктура;
- апітерапія;
- фітотерапія;
- мануальна терапія;
- ветеринарні послуги;
- послуги з соціальної допомоги.

Відмежування категорії «послуги» та «адміністративні» послуги ґрунтується на тому, що адміністративні послуги надаються публічною адміністрацією за зверненням фізичних або юридичних осіб і направлені на реалізацію їх прав, свобод та публічних інтересів [5].

В сфері охорони здоров'я визначено широкий перелік послуг. Вони мають свою специфіку, визначену особливістю самої сфери [6, 187].

У числі адміністративних послуг, згідно із Постановою КМУ від 17 липня 2009 р. № 737 «Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг», у сфері охорони здоров'я надаються **наступні адміністративні послуги**:

1. Ліцензування господарської діяльності з медичної практики.
2. Ліцензування господарської діяльності з переробки донорської крові та її компонентів, виготовлення з них препаратів.
3. Ліцензування на проведення дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних робіт (крім робіт на об'єктах ветеринарного контролю).
4. Державна акредитація закладів охорони здоров'я.

Надання адміністративних послуг у сфері охорони здоров'я є результатом здійснення владних повноважень публічною адміністрацією, компетенція якої розповсюджується на сферу охорони здоров'я, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними, юридичними або іншими колективними особами прав, свобод і законних інтересів у даній сфері за їх заявою (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо).

Відповідно суб'єкти **адміністративних послуг у сфері охорони здоров'я** – це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, які перебувають у їх управлінні.

Адміністративні послуги в сфері охорони здоров'я можна поділити на чотири групи, ті, які надаються:

- 1) Міністерством охорони здоров'я України;
- 2) центральними органами виконавчої влади;
- 3) місцевими державними адміністраціями;
- 4) органами місцевого самоврядування.

Отже, у сфері охорони здоров'я надаються такі адміністративні послуги.

Міністерство охорони здоров'я України надає наступні послуги, видає дозволи на:

- застосування методів профілактики, діагностики й лікування;
- заняття народною медициною (цілительством), проводить медико-соціальну експертизу з метою виявлення ступеня обмеження життєдіяльності особи;
- медичну діяльність у галузі народної і нетрадиційної медицини;
- застосування в Україні лікарських засобів, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів, лікарських засобів, що підлягають лабораторному аналізу;
- ввезення на митну територію України незареєстрованих лікарських засобів, стандартних зразків, реагентів, ввезення і вивезення зразків біологічного матеріалу та супутніх матеріалів, призначених для проведення доклінічних, клінічних випробувань і наукових досліджень;
- ввезення незареєстрованих в Україні лікарських засобів у встановленому законодавством порядку;
- видає ліцензії суб'єктам господарювання незалежно від форм власності та відомчого підпорядкування на право провадження господарської діяльності з медичної практики;

видає сертифікати:

- закладам охорони здоров'я, крім фармацевтичних (аптечних) закладів, здійснює атестацію вимірвальних лабораторій у закладах охорони здоров'я, головних та базових організацій метрологічної служби МОЗ України;
- на виробництво лікарських засобів, лікарських засобів для міжнародної торгівлі, проведення сертифікації підприємств, які здійснюють оптову реалізацію (дистрибуцію) лікарських засобів тощо.

видає експертні висновки щодо:

- виявлення ступеня обмеження життєдіяльності особи;
- реєстраційних матеріалів (реєстраційного дос'є) і здійснює контроль якості лікарських засобів;
- проводить державний реєстр:
- лікарських засобів, допоміжних речовин, лікарської рослинної сировини, лікувальної косметики, імунобіологічних препаратів, біоматеріалів.

У той же час, Державна служба України з лікарських засобів надає наступні послуги:

- ліцензування господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами;
- галузеву атестацію лабораторій з контролю якості лікарських засобів;
- проводить атестацію провізорів і фармацевтів;
- щодо державної реєстрації медичних виробів;
- одноразові дозволи на ввезення на митну територію України незареєстрованих медичних виробів тощо.

Державна санітарно-епідеміологічна служба надає наступні послуги:

- дозволи, висновки, гігієнічні сертифікати, інші документи дозвільного характеру тощо.

Державна служба з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань надає наступні послуги:

- реєструє донорів крові та її компонентів;
- видає ліцензії на право провадження діяльності з переробки донорської крові та її компонентів, виготовлення з них препаратів, діяльності банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини;
- реєструє ліцензіатів із переробки донорської крові та її компонентів, виготовлення з них препаратів, діяльності банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини;

Державна служба України з контролю за наркотиками надає наступні послуги:

- ліцензує та переоформляє ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ліцензує та переоформлює ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- переоформляє ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- ліцензує та переоформляє ліцензії на провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів тощо.

Охорона здоров'я – це система заходів публічної адміністрації, спрямованих на захист здоров'я, шляхом створення сприятливих умов, що спрямовується на попередження і лікування захворювань з метою забезпечення оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимально можливій індивідуальній тривалості життя.

Сучасна державна політика у сфері охорони здоров'я в Україні – це організована та цілеспрямована діяльність публічної адміністрації, направлена на створення сприятливих умов, що спрямовується на збереження розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимально можливій індивідуальній тривалості життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Солоненко Н.Д. Механізми державного управління системою охорони здоров'я та її перебудовою в умовах обмежених ресурсів в Україні / Н.Д. Солоненко // Управління сучасним містом. – 2004. – № 7 – 9 (15). – С. 112 – 117.
2. Лехан В.М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір / В.М. Лехан. – К., 2009. – 34 с.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року №345 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
4. Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2009 року № 737 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
5. Державний класифікатор продукції та послуг [Електронний ресурс] / Послуги у сфері охорони здоров'я та з надання соціальної допомоги // Режим доступу: http://www.catalogue.biz.ua/ukr/guides/goods_classifier/goods_85/
6. Іськів Б.О. Проблеми реформи системи охорони здоров'я в Україні на перехідний період / Б.О. Іськів // Лікарський вісник. Журнал українського лікарського товариства Північної Америки. – 1995. – № 3 (137). – С. 186–189.

УДК 342.565.4

СУТНІСТЬ ТА ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВОГО СПОРУ

Бучик А.Ю., здобувач

Національна академія внутрішніх справ

Автором здійснено дослідження поняття та основних ознак податкових спорів як окремого виду правових спорів, що розглядаються в адміністративних судах України. Акцентована увага на відсутності законодавчого визначення даного поняття. Перелічено позиції науковців щодо визначення податкових спорів. Встановлено характерні особливості цього виду спорів, обґрунтовано їх авторське визначення. Наголошено на необхідності нормативного закріплення даного поняття.

Ключові слова: податковий спір, податкові органи, платники податків, адміністративне судочинство.

Бучик А.Ю. СУЩНОСТЬ И ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НАЛОГОВОГО СПОРА / Национальная академия внутренних дел, Украина

Автором проведено исследование понятия и основных признаков налоговых споров как отдельного вида правовых споров, рассматриваемых в административных судах Украины. Акцентируется внимание на отсутствии законодательного определения данного понятия. Перечислены позиции ученых относительно определения налоговых споров. Установлены характерные особенности этого вида споров, обосновано их авторское определение. Отмечена необходимость нормативного закрепления данного понятия.

Ключевые слова: налоговый спор, налоговые органы, налогоплательщики, административное судопроизводство.

Buchik A.Hu. THE ESSENCE AND LEGAL DESCRIPTION OF THE TAX DISPUTES / National academy of internal affairs, Ukraine

The author carried out the study of concept and main features of tax disputes, as a separate type of legal disputes which considers in administrative courts of Ukraine. The attention payed to the absence of legislative definition of this concept. Observed positions of scientists on the definition of tax disputes. Characterized features of this type of disputes, proposed own author's definition. Marked the necessity of legal fixation of this concept.

Key words: tax disputes, tax authorities, taxpayers, the administrative proceeding.

Одним із найважливіших елементів функціонування будь-якої держави виступає податкова система, що повинна бути спрямована на взаємообумовлене виконання фіскальної та стимулюючої функції. У такому разі гармонійно виконуються завдання як щодо забезпечення